

Město Havlíčkův (dříve Německý) Brod a jeho okolí odchovalo nebo hostilo mnoho významných osobností, k nimž patřili mimo jiné Jan Rudolf Trčka z Lípy, Jan Václav Stamic, Kateřina Barbora Kobzinová, Josef Dobrovský, Karel Havlíček Borovský, Bedřich Smetana, Otakar Štáfl, Jaroslav Hašek a Bohuslav Reynek. Tyto osobnosti mají některé podobné nebo blízké znaky. Kateřina Barbora Kobzinová se zasloužila o založení gymnázia. Na něm později studovali Josef Dobrovský, Karel Havlíček Borovský, Bedřich Smetana a jiní. Satirik a novinář Karel Havlíček byl redaktorem Pražských novin, od r. 1848 Národních novin, publicista a humoristický spisovatel Jaroslav Hašek uveřejňoval své první povídky v Národních listech. Jan Václav Stamic, hudební virtuos, skladatel a zakladatel mannheimské instrumentální školy a Bedřich Smetana, klavírista, skladatel, dirigent a pedagog, patřili k významným představitelům české hudby.

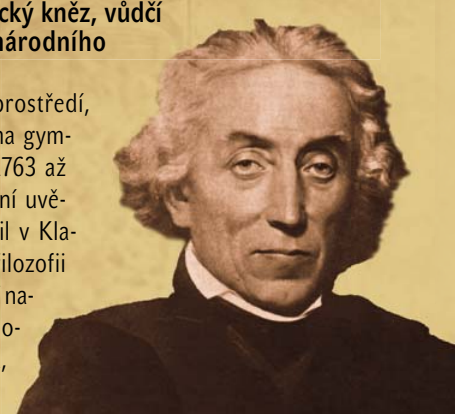
kteřý byl v Praze chován jako vzácný rukopis, není originálem. Josef Dobrovský byl důsledným obhájcem svobody myšlení a vědeckého úsudku a nesmlouvavým kritikem. Působil jako vychovatel v rodině hraběte Nostice, rektor semináře pro výchovu kněží a od roku 1791 jako soukromý učenec. K základním dílům Dobrovského patří Dějiny české řeči a literatury, Zevrubná mluvnice jazyka českého, Německo-český slovník a Základy jazyka staroslověnského.

Jaroslav Hašek

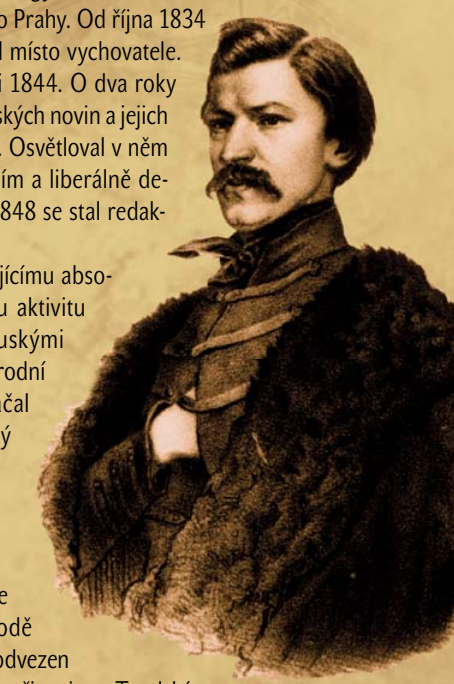
(30. 4. 1883–3. 1. 1923) – spisovatel, publicista, novinář
Patřil před první světovou válkou k předním představitelům pražské bohémské společnosti, hlásil se k anarchistickému radikalismu. Od roku 1902 byly jeho povídky, črty a humoresky vydávány v Národních listech. V roce 1915 odešel na haličskou frontu. Tam se v ruském zajetí přidal k československým legiím, pro neshody je však brzy opustil a vstoupil do Rudé armády. Po svém návratu v roce 1920 působil v kabaretu Červená sedma, vydával sbírky povídek a vrátil se zpět k bohémskému životu. Svě vrcholné dílo, Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války, napsal většinou v Lipnici nad Sázavou, kde strávil poslední roky života. Tam je také pohřben na starém hřbitově.

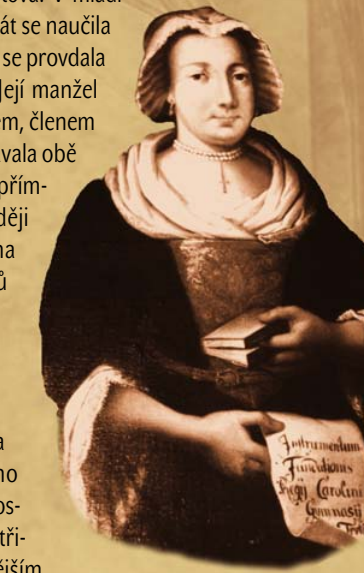
Josef Dobrovský
(17. 8. 1753–6. 1. 1829) – osvícenský jazykovědec, zakladatel slavistiky, historik a katolický kněz, vůdčí osobnost první etapy národního obrození.
Vyrůstal v německém prostředí, česky se naučil až za studií na gymnáziu v Německém Brodě (1763 až 1767), kde také získal národní uvědomění; gymnázium dokončil v Klatovech. V Praze studoval filozofii a teologii. První vědeckou práci napsal v roce 1778 a dokázal, že zlomek evangelia svatého Marka,

Karel Havlíček Borovský
(31. 10. 1821–29. 7. 1856) – politik, novinář, satirik a epigramatik
Rodák z Borové absolvoval gymnázium v Německém Brodě a odešel studovat filozofii a teologii do Prahy. Od října 1834 působil v Moskvě, kde získal místo vychovatele. Do Čech se vrátil v červenci 1844. O dva roky později převzal redakci Pražských novin a jejich literární přílohu Česká včela. Osvětoval v něm aktuální problémy v národním a liberálně demokratickém duchu. Roku 1848 se stal redaktorem Národních novin.
Postavil se proti nastupujícímu absolutismu. Pro svou politickou aktivitu byl neustále stíhán rakouskými úřady. V roce 1850 byly Národní noviny zastaveny, a tak začal Havlíček vydávat politický týdeník Slovan. Za články, které v něm vydal, byl postaven před kutnohorský soud, ale porota ho osvobodila. V noci z 15. na 16. prosince 1851 byl v Německém Brodě v domě své matky zatčen a odvezen do Brixenu. Tam vznikly jeho tři satiry – Tyrolské elegie, Křest svatého Vladimíra a Král Lávro. Po návratu v roce 1855 ho čekala smutná zpráva o úmrtí manželky Julie, měl zakázaný pobyt v Praze, většina známých se mu z obavy před perzekucí vyhýbala.

Kateřina Barbora Kobzinová
(26. 10. 1673–27. 7. 1730) – brodská měšťanka, zakladatelka gymnázia
Narodila se v Německém Brodě v domě U Černého orla, známého zájezdního hostince, jako Kateřina Najbyrtová. V mládí se jí nedostalo školního vzdělání, psát se naučila teprve v pozdějším věku. V 21 letech se provdala za vdovce Böhma se třemi dětmi. Její manžel se stal bohatým a váženým měšťanem, členem městské rady. Po jeho smrti vychovávala obě nevlastní dcery, které k ní přilnuly upřímnou láskou. Dcera Rozina se později provdala za varhaníka Antonína Stamice. Jedním z jejích synů byl hudební skladatel Jan Václav Stamic.
Paní Kateřina se znovu provdala za Tomáše Augustina Kobzina, člena městské rady a pozdějšího rychtáře. Za manželství vzrostl jejich majetek natolik, že patřili k nejzámožnějším a nejvlivnějším rodinám ve městě. Svého manžela velice milovala a na jeho přání ve své závěti odkázala 8 600 zlatých rýnských na zřízení latinské školy. Gymnázium bylo založeno až pět let po její smrti pod názvem Carolinum. Bylo prvním latinským gymnáziem v čáslavském kraji.

Bedřich Smetana
(2. 3. 1824–12. 5. 1884) – hudební skladatel, klavírista, dirigent, zakladatel české národní hudby (s A. Dvořákem)
Bedřich Smetana projevoval mimořádné hudební nadání již od dětství. Do Německého Brodu přišel po studiích v Jihlavě, kde neprosplával. Společně se svým bratrem Antonínem studoval v letech 1836–1839 na brodském gymnáziu, maturoval v Plzni. První skladby tvořil již jako student. Po studiích si otevřel vlastní hudební ústav, poté působil ve švédském Göteborgu, kde pracoval jako sbormistr a učitel hudby. Po pěti letech se vrátil do Prahy, ale těžko se prosazoval. Až po napsání oper Braniboři v Čechách a Prodaná nevěsta se stal prvním dirigentem Prozatímního divadla v Praze a složil pro ně další opery (Dalibor, Dvě vdovy, Hubička, Tajemství, Čertova stěna). Operou Libuše bylo v roce 1881 otevřeno Národní divadlo. V říjnu 1874 ztratil Smetana sluch, po marném léčení odešel ke své dceři a v Jabkenicích vytvořil jedno z nejvýznamnějších děl – cyklus symfonických básní Má vlast.

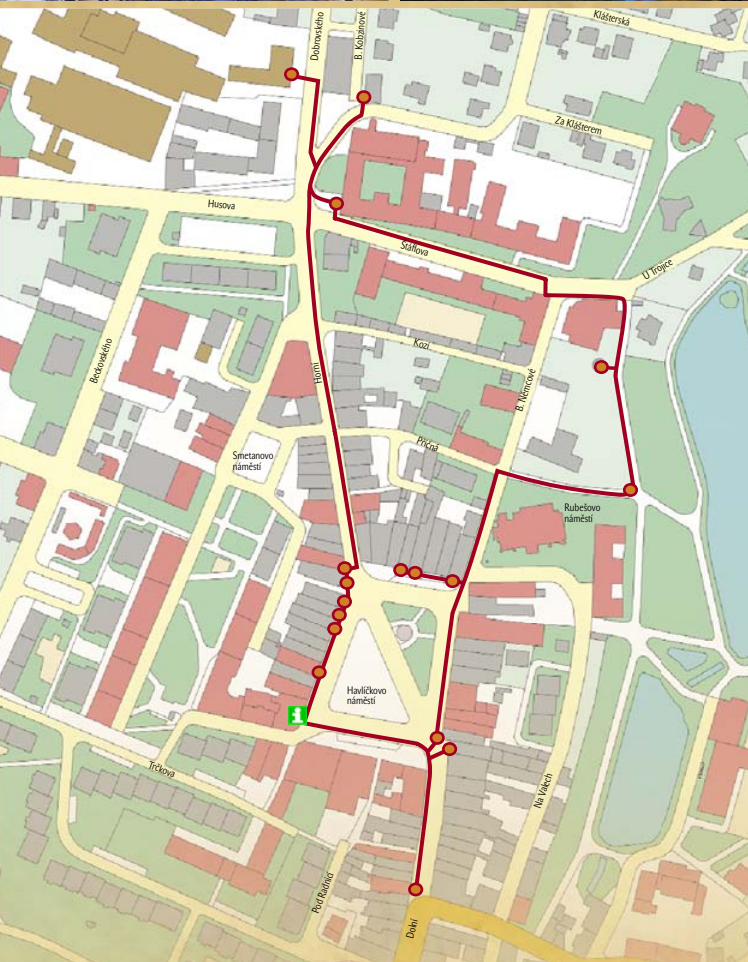

Jan Václav Stamic
(19. 6. 1717–27. 3. 1757) – skladatel, houslista, koncertní mistr orchestru
První vzdělání získal od svého otce Antonína, pak studoval na jezuitském gymnáziu v Jihlavě a snad i v Praze. V 17 letech ukončil studia a nějaký čas po něm mizí stopy. V době válek o dědictví rakouské odešel do ciziny, kde putoval po německých knížecích dvorech a vystupoval jako hudební virtuos. Patrně od roku 1741 byl ve službách falckého kurfiřta v Mannheimu, kde působil jako koncertní mistr a dvorní kapelník. Stal se jedním ze zakladatelů

Jan Rudolf Trčka z Lípy
(asi 1557–29. 9. 1634) – český šlechtic, říšský hrabě
Trčkové z Lípy patřili k nejbohatším šlechtickým rodům v předbřlohorských Čechách. Jan Rudolf sympatizoval s novoutrakvismem. Na rozdíl od svého syna Adama Edrmana Trčky, který byl zavražděn s Albrechtem z Valdštejna, neprojevoval větší politické ambice ani touhu po majetku jako jeho manželka Marie Magdalena z Lobkovic, poddanými zvaná „zlá Manda“. Do panského stavu byl přijat roku 1593. Zemřel v domě pánů z Řičan v Německém Brodě. Po jeho smrti byl jeho rozsáhlý majetek (40 panství), včetně města Německý Brod, konfiskován.

Poznávací stezka č. 1

Trasa stezky: Dolní ulice → Havlíčkovo náměstí → ulice Dobrovského → ulice B. Kobzinové → Štáflova ulice → park Budoucnost → Havlíčkovo náměstí

Dolní ulice

Dům č. p. 104 – Za svých studií na brodském gymnáziu v letech 1836 až 1839 bydlel u paní Billanské hudební skladatel Bedřich Smetana. Studenti se zde scházeli k rokování, doučování i koncertování.

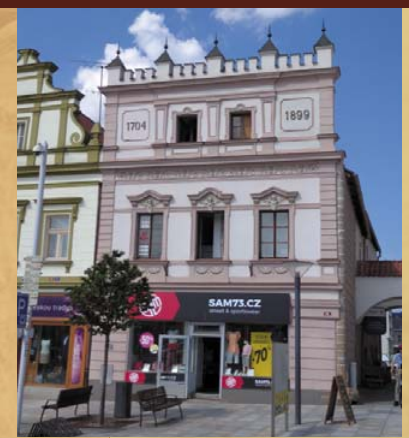

Havlíčkově náměstí

Dům Suchánkovský (č. p. 51) – Na začátku 20. století byl v domě provozován hostinec „U Krechlerů“, který za svého lipnického pobytu navštívoval Jaroslav Hašek (1921–1923)

Dům Hankovský (č. p. 49) – V letech 1831–1833 zde bydlel v podnájmu u slečen Berlišových mladý Karel Havlíček.

Böhmovský dům (č. p. 48) – Tento dům je spojen s Kateřinou Barborou Kobzinovou, zakladatelkou brodských škol latinských. Dům koupil její první manžel Ferdinand Vilém František Böhm, Kateřina v něm žila i se svým druhým manželem. Odkázala ho (1730) své nevlastní dceři Rozině Böhmové, provdané za Antonína Stamice.

Havlíčkův dům (č. p. 19) – V roce 1832 tento dům zakoupil kupec Matěj Havlíček, otec Karla Havlíčka. Muzejní expozice „Po stopách Karla Havlíčka v německém Brodě“ připomíná brodské pobytů slavného novináře a spisovatele i jeho rodinu.

Stará lékárna (č. p. 18) – dnes je v budově umístěna Galerie výtvarného umění, která se specializuje na kresbu, grafiku a ilustraci. Ve sbírkách je zastoupena i řada umělců, majících vztah k regionu, např. Reynek, Zrzavý, Panuška, Šerých, Saska.

Dům Romencovský (č. p. 179) – Po návratu z Brixenu sem pravidelně chodil K. Havlíček pro kuřivo. Ze zdejšího skladu byl expedován tabák do širokého okolí.

Ulice Dobrovského

Měšťanský pivovar (č. p. 27) – Původně dům Bukovských z Hustiřan, od roku 1740 sídlo augustiniánského gymnázia. V letech 1763–1767 zde studoval český vědec, filolog, historik a zakladatel slavistiky Josef Dobrovský.

Ulice B. Kobzinové
Štáflova chalupa (č. p. 2015) – Předpokládá se, že v této roubené stavbě ze 16. století sídlilo první brodské gymnázium, založené v roce 1735 z odkazu Kateřiny Barbory Kobzinové.

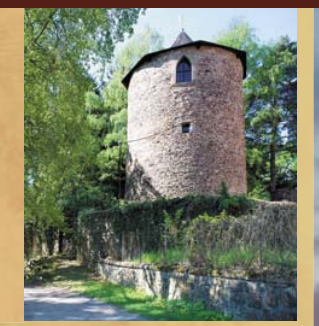
Štáflova ulice

Bývalý klášter řádu bosých augustiniánů – Později (od roku 1815) byl sídlem gymnázia. V 19. století zde studovala řada významných osobností, mezi jinými Karel Havlíček, Bedřich Smetana, František Jaromír Rubeš, Jan Hulakovský, Josef Jahoda, Václav Klofáč a další.

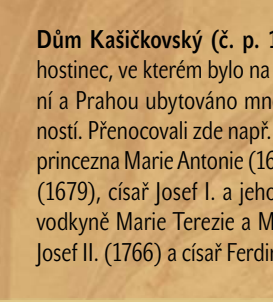
Park Budoucnost

Štáflova bašta – Od roku 1957 slouží hradební bašta jako památník akademického malíře Otakara Štáfla. V expozici se nacházejí panoramatické obrazy ze života Karla Havlíčka Borovského, které vytvořil Otakar Štáfl pro oslavy 200 let gymnázia v Německém Brodě v roce 1935.

Havlíčkově náměstí

Dům U Zlatého lva (č. p. 176) – Býval v něm nejstarší známý brodský hostinec, písemně doložený již roku 1559. Tam skončil tehdejší majitel města Jan Rudolf Trčka z Lípy, poslední potomek bohatého šlechtického rodu.

Dům Kašičkovský (č. p. 174) – Dříve zde býval hostinec, ve kterém bylo na císařské cestě mezi Vídní a Prahou ubytováno mnoho významných osobností. Přenocovali zde např. císař Leopold I. (1670), princezna Marie Antonie (1670), císařovna Eleonora (1679), císař Josef I. a jeho choť Alžběta a arcivévodkyně Marie Terezie a Marie Anna (1723), císař Josef II. (1766) a císař Ferdinand I. (1836).

Dům U Černého orla (č. p. 158) – Býval vyhlášeným zájezdním hostincem. V tomto domě se narodila Kateřina Barbora Najbyrtová, provdaná Kobzinová, zakladatelka latinských škol v Německém Brodě.

Dům Rejnovský (č.p. 160) – Od záduší děkanského kostela dům koupil měšťan, varhaník a malíř Antonín Ignác Stamic a 19. června 1717 se zde jeho manželce Rozině, rozené Böhmové, narodil nejslavnější brodský rodák, hudební skladatel Jan Václav Stamic.

Po stopách významných osobností v Havlíčkově Brodě

Turistické informační centrum
Havlíčkově náměstí 57
580 01 Havlíčkův Brod
Tel.: 569 497 357, 353
e-mail: icentrum@muhb.cz
www.muhb.cz